

Aspecte contemporane în arhitectură și educația de urbanism:

Concluzii de la prima conferință internațională de arhitectură și urbanism (1 - ICAUD)

Temele 1-ICAUD

În aprilie 2012 Departamentul de Arhitectură al Universității Epoka din Tirana, Albania, a susținut prima sa conferință de arhitectură și urbanism (1-ICAUD). 200 de participanți provenind din 40 de țări din întreaga lume au prezentat 140 de comunicări științifice și 30 de afișe. Subsemnata a prezidat comitetul de organizare și a editat alături de alți membri lucrările conferinței.

Prezentările conferinței 1-ICAUD au fost repartizate într-o gamă amplă de teme: istoria arhitecturii; conservare istorică; tehnologii de construcție și materiale ecologice; spații publice orientate către beneficiar; managementul construcțiilor; tehnologia informației în arhitectură și designul urban; învățământul de arhitectură și urbanism. Cea din urmă temă menționată a beneficiat de 18 articole care s-au concentrat în direcții destul de variate, cuprinzând subiecte cum ar fi pedagogia arhitecturii și rolul arhitectului în design și în procesul de predare. Diversitatea ideilor și a zonelor de interes ale autorilor reflectă seria vastă de preocupări care influențează profesiile legate de proiectare în perioada contemporană. Prezentăm în continuare conținutul unor comunicări selecționate care au abordat probleme comune regăsite pe parcursul conferinței.

Un grup de lucrări relatează aspecte din evoluția programei educației de proiectare în 5 țări cu contexte foarte diferite. Cu toate că în fiecare țară, formatele și metodologiile de predare sunt variate, în contextul globalizării contemporane a proiectării de arhitectură și urbane, un număr mare de similități sunt prezente în mod inevitabil. Alt grup de comunicări se concentrează pe pedagogia proiectării de clădiri rezidențiale, analizând instrumente clasice de predare cum ar fi trama, macheta și scara. Pe lângă metodologiile tradiționale, alte lucrări identifică instrumente inovatoare care apar în învățământul de arhitectură, inclusiv jocurile de simulare și jocul de rol. Un al treilea grup de lucrări pune în discuție problema funcției arhitecților – ca practicieni și ca profesori – în lumea contemporană.

Evoluția programei educației de proiectare

O lucrare aparținând lui Pascariu (România) relatează faptul că în România, la fel ca în alte țări europene, educația de proiectare urbană a fost un produs derivat al învățământului de arhitectură iar facultatea de urbanism de sine-stătătoare a fost înființată abia în 1997. În cadrul facultății, legăturile puternice cu învățământul de arhitectură s-au păstrat prin intermediul unui număr de cursuri și proiecte comune. Cu toate acestea, în perioada tranziției de

Contemporary Issues in Architecture and Urban Design Education:

Findings from 1-ICAUD

1-ICAUD Themes

In April 2012, the Department of Architecture at Epoka University in Tirana, Albania, held its First Conference on Architecture and Urban Design (1-ICAUD). Two hundred participants from 40 countries around the world presented 140 papers and 30 posters. This author chaired the organizing committee and co-edited the conference proceedings.

The 1-ICAUD presentations were divided into several wide-ranging themes: architectural history; historic preservation; green building technologies and materials; user-friendly public spaces; construction management; information technology in architecture and urban design; and architecture and urban design education. The latter theme drew 18 papers with a rather diverse focus, encompassing topics from architecture pedagogy to the very role of the architect/instructor in the design and teaching process. The variety of the authors' ideas and interests reflects the broad array of concerns that affect the design professions today. I report here on the content of a dozen selected papers which discussed overlapping issues that echoed throughout the conference.

One group of papers provides accounts of the evolution of design education curricula in five very different country contexts. Although assorted teaching formats and methodologies are encountered in each country, with the contemporary globalization of architecture and urban design a large number of similarities are inescapably present. Another group focuses on residential design pedagogy, analyzing classic teaching tools such as the grid, the model, and the scale. In addition to traditional methodologies, other papers highlight innovative tools that are emerging in architectural education, including simulation games and role playing. A third group of papers puts into question the function of architects – both as practitioners and teachers – in the contemporary world.

Evolution of Design Education Curricula

A paper by Pascariu (Romania), reports that in Romania, as in other European countries, urban design education has been a byproduct of architectural education and that a separate faculty of urbanism was not established until 1997. In this faculty, strong connections with architectural education are preserved through a number of common classes and projects. However, in the communism-to-capitalism transition, the urban design and planning education system has gone through a dynamic transformation process. The old design-oriented approach based on the French School

la regimul comunist la cel capitalist, sistemul de educație în proiectare urbană și urbanism a trecut printr-un proces dinamic de transformare. Vechea abordare centrată pe proiectare, bazată pe principiile Școlii Naționale Superioare de Arte Frumoase din Paris (ulterior influențată de școala germană Bauhaus), a fost trecută în plan secundar, iar programa a fost diversificată pentru a include cursuri de planificare strategică, management urban, dezvoltare regională și administrație publică, alături de geografie urbană, sociologie, economie și ecologie. Pe lângă proiectare, procesul educațional își propune în prezent să dezvolte deprinderi cum ar fi lucrul în echipă, abilitățile de comunicare și negociere. În paralel, profesia de urbanist și de designer urban și-a asumat o identitate distinctă, independentă de arhitectură, venind în întâmpinarea cererii de piață.

Sistemul educațional de arhitectură centrat pe proiectare

În școlile iraniene de arhitectură, conflictul dintre căile "vechi" și "noi" poate fi observat și în lucrările realizate de Yazdani și Mohammadi (Iran). Esența schimbării este diferită de cea din România, dar problemele prezentate în comunicări sunt împărtășite de către profesorii de proiectare din întreaga lume. Inițial, sistemul educațional de arhitectură din Iran s-a bazat tot pe sistemul Școlii Naționale Superioare de Arte Frumoase din Paris (așa-numita "Bouzar" în Iran – o abreviere de la "Beaux Arts"), care se sprijinea pe două componente fundamentale: predarea teoriei în cadrul cursurilor și activități de proiectare în atelier. Proiectarea era în mod indiscutabil temelia planului de învățământ în timp ce teoria era plasată în plan secund. Teoria și practica arhitecturii erau considerate ca fiind două domenii separate. Atelierele erau concepute ca medii protejate în interiorul cărora studenții erau liberi să experimenteze. Studenții rămăneau în cadrul aceleiași atelier, sub îndrumarea aceluiași profesor, până la absolvire. Studenții din primii ani învățau nu numai de la profesori ci și de la studenții din anii terminali, care aveau mai multă experiență, într-un proces *top-down*. Lucrările studenților erau evaluate de către comisii de jurizare finală într-o atmosferă vie și energică, menită să consolideze spiritul de cooperare și de competiție deopotrivă și la care participau profesori și studenți. O mare importanță era acordată reprezentării arhitecturale.

Deși predarea în atelier încă predomină în Iran, un număr din ce în ce mai mare de profesori universitari din țară sunt de părere că sistemul de atelier Bouzar trebuie modernizat. Aceștia susțin că, odată cu schimbarea de paradigmă a arhitecturii moderne și cu noile evoluții de natură tehnologică, rezultatele activităților de atelier nu se pot limita la prezentarea unor schițe cu valențe estetice sau la aranjamente funcționale ale planurilor într-o manieră rațională. În lumina noilor cereri de participare publică, arhitectura nu mai poate fi organizată într-un sistem *top-down*; perioada principiilor arhitecturale fixe a dispărut (poate pentru totdeauna). Apariția designului asistat de computer (CAD) și a Internetului au avut drept rezultate performanțe de înaltă viteză, circulația informației în timp real și o înțelegere tridimensională a formei la un nivel mult mai profund. În contextul preocupărilor crescânde cu privire la sustenabilitatea ecologică și economică, învățământul de arhitectură nu mai poate exista într-un spațiu izolat de celelalte discipline.

Astfel, școlile de arhitectură din Iran încep să adopte treptat sistemul „atelierului de cercetare” (*research workshop*). Împrumutând elemente din sistemul de atelier existent (*studio*), noile ateliere sunt diferite, în sensul că studenții sunt grupați pe verticală și pe orizontală (de exemplu, studenți din ani diferiți iau parte la același atelier, proiectând într-un context comun). Atelierele sunt condu-

of Fine Arts (later influenced by the German Bauhaus school) has been sidelined and the curriculum has been diversified to include courses on strategic planning, urban management, regional development, and public administration, as well as urban geography, sociology, economy, and ecology. Besides design, the educational process now aims to develop skills such as team working, communication, and negotiation. In parallel, the urban planning and design profession has assumed a distinct identity, independent from architecture, in response to market demand.

Architectural Educational System centered on Design

In Iranian architecture schools a clash between "old" and "new" ways is observed too in papers by Yazdani and Mohammadi (Iran). The focus of the change is distinct from Romania's, but the issues presented in the paper are shared by design teachers the world over. Originally, the Iranian architecture education system was also based on the French School of Fine Arts (so-called "Bouzar" in Iran – an abbreviation of "Beaux Arts") system, which was supported by two pillars: teaching theory in classroom and design in the "atelier" (studio). Design was the indisputable backbone of the curriculum while theory was relegated to a lesser position. The teaching and the practice of architecture were considered to be two separate realms. Studios were conceived as protected environments in which students were free to experiment. Students remained in the same studio, under the supervision of the same teacher, until graduation. Not only did newcomers learn from the teachers, but also from the more experienced students, in a top-down process. Student works were evaluated in lively final juries meant to simultaneously reinforce the spirit of cooperation and competition, which were zealously attended by teachers and students alike. Great importance was placed on architectural representation.

Although studio teaching still predominates in Iran, a growing number of academics in the country believe that the Bouzar studio system needs updating. They maintain that, with the paradigm shift away from modern architecture and the new technological advances, studio outcomes cannot be limited to the presentation of beautiful sketches and the functional arrangement of the plan in rational fashion. In view of new public participation demands, architecture can no longer be dictated top-down; the era of fixed architectural principles is (perhaps forever) gone. The advent of computer-aided design and the Internet has resulted in high speed performance, real time work sharing, and a much deeper three-dimensional understanding of form. With growing concerns about environmental and economic sustainability, the teaching of architecture can no longer proceed in isolation from other disciplines.

Therefore, Iranian schools of architecture are slowly embracing the "research workshop" system. While borrowing elements from the studio system, workshops are different in that they group students vertically as well as horizontally (i.e. students from different years participate in the same workshop, designing in a common context). Workshops are cooperatively led by several teachers, each with a different area of expertise; this is a bold move away from the single mentor approach of the Bouzar system. The pledge of workshops is student self-examination and self-discovery rather than rote learning of universal architecture canons; this is achieved through research questions which are then collectively answered.

se în colaborare de către mai mulți profesori, fiecare cu domeniul său de expertiză, acesta fiind un act curajos de îndepărtare de la abordarea bazată pe un mentor unic, caracteristică sistemului Bouzar. Garanția succesului atelierelor este auto-examinarea realizată de studenți și descoperirea pe cont propriu, în detrimentul învățării mecanice a regulilor universale ale arhitecturii, acest proces de învățare realizându-se prin întrebări cu caracter de cercetare care primesc ulterior răspuns în cadrul unui colectiv.

În multe școli de arhitectură, metoda atelierelor de cercetare cunoaște noi evoluții. Odată cu crearea și finanțarea programelor interuniversitare de schimb de studenți, cum ar fi Erasmus Mundus, atelierelor de arhitectură și proiectare urbană sunt realizate într-o măsură din ce în ce mai mare în străinătate. De exemplu, în cadrul programului de arhitectură de la Universitatea Texas din Austin, un atelier de proiectare are loc în Italia în fiecare an. Bertram (SUA) cercetează modalitatea în care experiența studiului peste hotare influențează imaginația spațială a studenților la arhitectură. Pe lângă procesul standard al atelierului, actul de a călători s-a dovedit a fi un factor crucial în formarea gândirii de proiectare a studenților, deoarece imagistica de neuitat a locurilor, spațiilor și a oamenilor este stocată și reasamblată alături de noi experiențe în conceptualizări ulterioare. Autorul ajunge la concluzia că sursele de inspirație cresc vertiginos datorită călătoriilor. Prin imersiunea într-o cultură diferită, studenții dobândesc un nivel de înțelegere care accelerează în mod semnificativ experimentarea în activitatea profesională viitoare.

Cooperarea internațională între facultățile de arhitectură și urbanism

În unele cazuri, cooperarea internațională între facultățile de arhitectură și urbanism devine un instrument pentru transferarea experiențelor de la un context mai dezvoltat la unul mai puțin dezvoltat. Scopul este de a asigura absolvenților abilități profesionale, intelectuale și tehnologice pentru a concura pe piața muncii care are un caracter global din ce în ce mai pronunțat. Cu toate acestea, procesul de asociere nu este niciodată, prin natura sa, ferit de tensiuni. Aici se încadrează cazul colaborării recent inițiate între noul program de arhitectură de la Universitatea Pharos din Egipt și programul de competențe în arhitectură de la Institutul Regal de Tehnologie din Suedia.

Un studiu comparativ al celor două programe, efectuat de Eldin și Martelius (Egipt și Suedia) observă că unitatea structurală fundamentală a programului suedez este reprezentată de atelierul multidisciplinar în timp ce programul egiptean are diviziuni distincte sub forma unor cursuri specializate, informația fiind livrată în format de prelegere. Din punctul de vedere al aspectelor tehnice, în cadrul programului suedez cursurile de tehnologia construcțiilor pornesc de la abordări convenționale și ajung la cele experimentale; studenții învață mai întâi metodele tradiționale sau analogice de desen și prezentare și numai după ce le stăpânesc pe acestea se ocupă de reprezentarea digitală. Pe de altă parte, în programul egiptean cursurile detaliate sunt distribuite pe tot parcursul planului de învățământ. Locul ocupat de artă și de designul artistic este mai puțin evidențiat în programa suedeză, în comparație cu cea egipteană.

Instrumente clasice și inovatoare în pedagogia proiectării de clădiri rezidențiale

Prin contribuțiile câtorva autori am aflat despre diferite instrumente folosite în prezent în cursurile de proiectare, în special în cele de proiectare de clădiri rezidențiale. Unele sunt mai tradiționale, altele constituie apariții recente în pedagogia arhitecturii și a proiectării urbane.

Yunitsyna (Rusia) studiază aplicarea tramei structurale – privită

În multe arhitectură școli metoda de atelier de cercetare este luată un pas mai departe. Cu crearea și finanțarea de studenți schimb de programe, precum Erasmus Mundus, arhitectură și design urban de atelier sunt din ce în ce mai conduse în străinătate. De exemplu, în programul de arhitectură la Universitatea din Texas din Austin un atelier de proiectare are loc în Italia în fiecare an. Bertram (SUA) explorează cum experiența de studiu în străinătate afectează imaginația spațială a studenților. Călătoria, în plus față de procesul de atelier standard, este găsită a fi un factor crucial în formarea gândirii de proiectare, deoarece imaginile de locuri, spații și oameni sunt stocate și reasamblate împreună cu noile experiențe în conceptualizări ulterioare. Autorul concluzionează că rezervoarul de inspirație crește dramatic prin călătorie. Prin imersiunea într-o cultură diferită, studenții dobândesc un nivel de înțelegere care accelerează în mod semnificativ experimentarea în activitatea profesională viitoare.

Cooperarea internațională între facultățile de arhitectură și urbanism

În unele cazuri, cooperarea internațională între facultățile de arhitectură și urbanism devine un instrument pentru transferarea experiențelor de la un context mai dezvoltat la unul mai puțin dezvoltat. Scopul este de a asigura absolvenților abilități profesionale, intelectuale și tehnologice pentru a concura pe piața muncii care are un caracter global din ce în ce mai pronunțat. Cu toate acestea, procesul de asociere nu este niciodată, prin natura sa, ferit de tensiuni. Astfel de cazuri sunt colaborările recente inițiate între noul program de arhitectură la Universitatea Pharos din Egipt și programul de competențe în arhitectură de la Institutul Regal de Tehnologie din Suedia.

A comparație generală a celor două programe de Eldin și Martelius (Egipt și Suedia) observă că unitatea structurală fundamentală a programului suedez este atelierul multidisciplinar în timp ce programul egiptean are diviziuni distincte sub forma unor cursuri specializate, informația fiind livrată în format de prelegere. Din punctul de vedere al aspectelor tehnice, în cadrul programului suedez cursurile de tehnologia construcțiilor pornesc de la abordări convenționale și ajung la cele experimentale; studenții învață mai întâi metodele tradiționale sau analogice de desen și prezentare și numai după ce le stăpânesc pe acestea se ocupă de reprezentarea digitală. Pe de altă parte, în programul egiptean cursurile detaliate sunt distribuite pe tot parcursul planului de învățământ. Locul ocupat de artă și de designul artistic este mai puțin evidențiat în programa suedeză, în comparație cu cea egipteană.

Instrumente clasice și inovatoare în pedagogia proiectării de clădiri rezidențiale

Prin contribuțiile câtorva autori am aflat despre diferite instrumente folosite în prezent în cursurile de proiectare, în special în cele de proiectare de clădiri rezidențiale. Unele sunt mai tradiționale, altele constituie apariții recente în pedagogia arhitecturii și a proiectării urbane.

Yunitsyna (Rusia) studiază aplicarea tramei structurale – privită

nu ca formă ci ca diviziune spațială rațională – în construirea de locuințe, la nivelul unității de locuire (apartamentul) și a unității spațiale (camera). Autorul pledează în favoarea sistemului *grid* pe care îl consideră o metodă extrem de eficientă de organizare spațială. Deși subminează organizarea funcțională – de exemplu, o singură unitate nu poate fi folosită pentru locuire și pentru zonele de servicii ale unei case, astfel necesitând să fie modificată și subdivizată – autorul pledează pentru avantajele conceptului *grid*, inclusiv crearea unor spații universale, productive în raport cu costurile, ușor de realizat din prefabricate și simple din punct de vedere structural.

Serdynska (Polonia) se ocupă de potențialul unui alt instrument utilizat în mod obișnuit în atelierelor de proiectare de clădiri rezidențiale: modelul sau macheta. Autoarea se poziționează clar în favoarea lucrului cu modele materiale încă din primele stadii ale procesului de proiectare, deoarece le permite studenților să testeze primele concepte și să examineze relațiile spațiale ale structurii proiectate. Totuși, autoarea nu se opune modelării virtuale (digitale), mai rapide și mai puțin dificile, care a extins în mare măsură limitele formei construite.

Hysa (Albania) analizează metodologiile de predare aplicate în atelierelor de proiectare de clădiri rezidențiale la Universitatea Tehnică a Orientului Mijlociu din Turcia. Aceste ateliere sunt folosite ca o oportunitate de a le prezenta studenților principiile proiectării urbane și ale proiectării de locuințe. Rezultatele așteptate ale procesului de învățare sunt avansate, incluzând proiectarea în general, cunoștințe despre instrumente de protejare a patrimoniului cultural și natural, familiarizarea cu aspectele legale și etice ale proiectării și, mai ales, abilitatea de a crea tranziții coerente între serii de planuri grafice de la scara 1:5000 la 1:20.

Sağlam (Turcia) abordează folosirea noilor tehnologii în cadrul cursurilor de atelier sub forma jocurilor de simulare. Jocurile reiterează un proces determinat și le permit actanților să figureze drept creatori ai procesului în cauză. Autorul susține că atunci când o problemă de proiectare este abordată sub aspectul unui joc ficționalizat, devine mai ușor să înțelegem contribuția proiectării, să demonstrăm contribuțiile sociale și tehnologice și să observăm în mod diferit probleme evazive. Jocul stimulează motivația pozitivă de a învăța iar participanților le place această experiență.

Hadjichristou și Swiny (Cipru) descriu procesul de învățare desfășurat într-un atelier în care studenților li se cere să proiecteze un spațiu pentru persoane cu probleme corporale sau senzoriale. Pe lângă cercetarea obișnuită, studenților li se cere să construiască și să poarte un „aparat” sau „dispozitiv” în mărime naturală. Acest lucru nu îi obligă doar să se confrunte cu aspecte structurale și cu materialitatea, dar și să definească o nouă relație între corpul lor și spațiul pe care acesta îl ocupă.

Rolul contemporan al arhitecților

Lucrările aparținând lui Veizaj și Maliqari (Albania) și Jovanović et al. (Serbia) descriu o neliniște persistentă care are legătură cu apariția proiectării asistate de calculator și, în special cu modelizarea parametrică. Utilizarea spațiului parametric reprezintă un concept nou foarte puternic care le permite proiectanților să identifice relații geometrice în termeni proporționali ce nu depind de distanțele și dimensiunile absolute. Generarea formei este obținută prin programare; un proces complex de calcule transformă parametrii introduși în formă arhitecturală. Astfel, calculatorul devine nu doar un asistent în reprezentarea digitală a formei construite, ci și un instrument care concepe forme. Nemaifiind limitate la folosirea ornamentală pentru învelișul construcției, tiparele devin

or subdivided – the author praises the advantages of the grid concept including the creation of universal, cost-effective, easily prefabricated, and structurally simple spaces.

Serdynska (Poland) deals with the potential of another tool commonly employed in residential design studios: the model or maquette. The author strongly favors work with physical models from the early stages of the design process, as it allows students to test the first concepts and to examine the spatial relations of the designed structure. However, she is not against the much faster and less cumbersome virtual (digital) modeling, which has greatly expanded the limits of the built form.

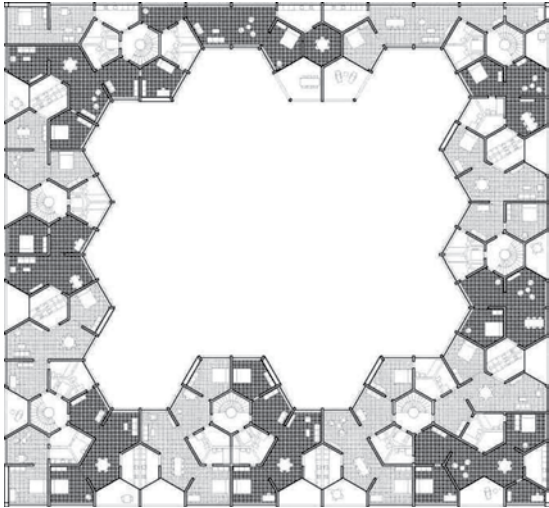
Hysa (Albania) reviews teaching methodologies applied in residential design studios at the Middle East Technical University in Turkey. These studios are used as an opportunity to introduce students to urban design principles as well as housing design. Expected learning outcomes are far reaching, including mixed use design, knowledge of cultural and natural heritage protection tools, acquaintance with the legal and ethical aspects of design, and especially ability to work out coherent transitions between a series of design scales ranging from 1:5000 to 1:20.

Sağlam (Turkey) discusses the employment of new technologies in studio courses in the form of simulation games. Games imitate a determined process and allow actors to stand in as the process creators. The author claims that when a design problem is approached through the guise of a fictionalized game, it becomes easier to understand design inputs, reveal the social and technological inputs, and perceive otherwise elusive problems. Game playing fosters good motivation to learn and participants enjoy the experience.

Hadjichristou and Swiny (Cyprus) describe the learning process occurring in a studio where students are asked to design a space for people with corporeal or sensory impairments. In addition to conventional research, students are required to build and wear a life-size body “apparatus” or “attachment”. This forces them not only to deal with structural issues and materiality, but also to define a new relationship between their body and the space it occupies.

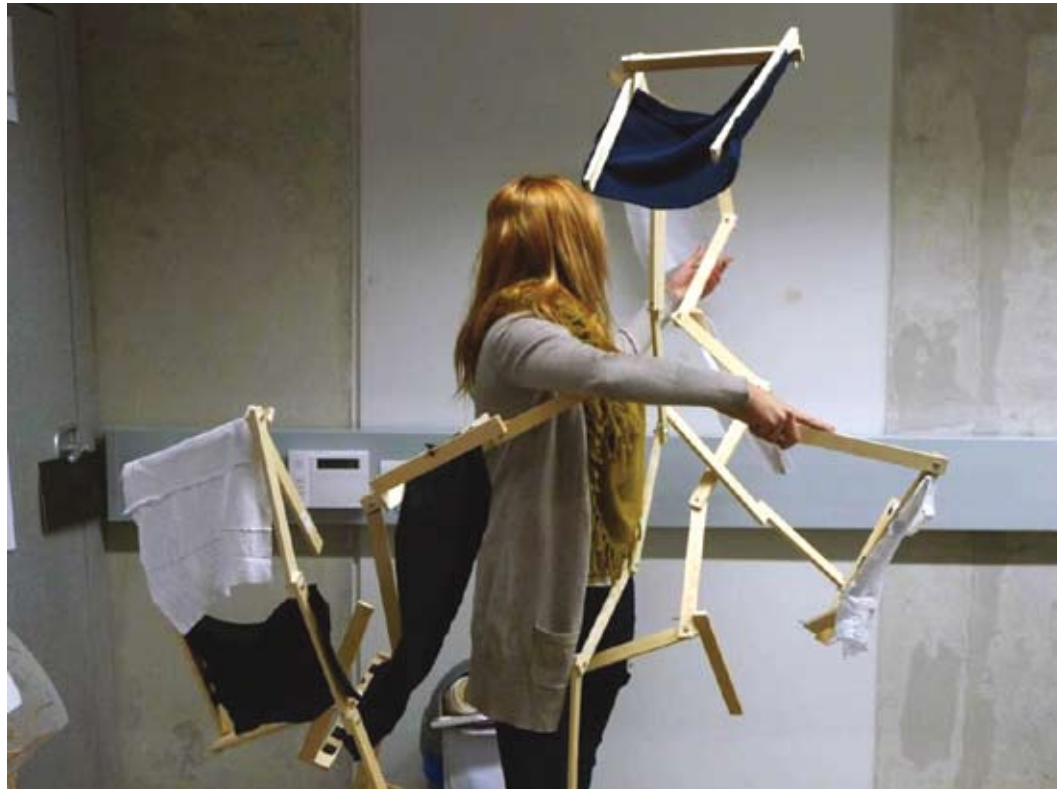
The Contemporary Role of Architects

Papers by Veizaj and Maliqari (Albania), and Jovanović et al. (Serbia) explore a persistent anxiety, which relates to the advent of computer-aided design, and in particular parametric modeling. The use of parametric space is a very powerful new concept. It allows designers to specify geometric relationships in proportional terms that do not depend on absolute distances and magnitudes. The generation of form is achieved through programming; a complex process of calculations translates the inputted parameters into architectural form. Thus, the computer becomes not just an assistant in the digital representation of the built form, but a form-conceiving tool. No longer limited to ornamental use on the building skin, patterns become a space generator. Le Corbusier’s proclamation that the straight line and the right angle are methods through which man conquers nature – implying that order and Cartesian geometry are tantamount – is overthrown as too restrictive. Under these circumstances, some authors ask whether architects as creators are becoming outmoded. Will architecture be superseded by “parametricism”? Other authors,



Rețea hexagonală folosită la un ansamblu rezidențial din Brünnen, Austria (Yunistyna, Rusia)

Hexagonal grid employed in a residential complex in Brünnen, Austria. Illustration from Yunistyna's paper (Russia).



„Aparat” corporal construit de studenți ca parte a procesului de învățare din cadrul unui proiect având ca temă amenajarea unui spațiu pentru persoane cu handicap fizic (Hadjichristou, Swiny, Cipru)

Body “apparatus” built by students as part of the learning process while designing a space for people with physical impairments. Illustration from Hadjichristou and Swiny's paper (Cyprus).

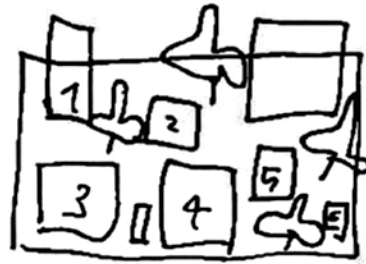
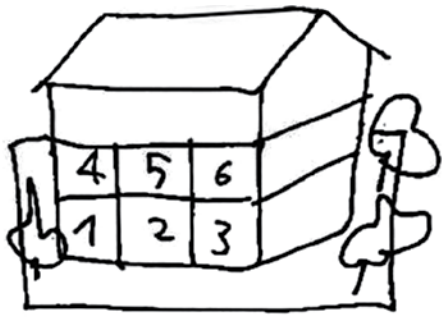
generatoare de spațiu. Proclamația lui Le Corbusier conform căreia linia dreaptă și unghiul drept sunt metode prin intermediul cărora omul cucerește natura – sugerând că ordinea și geometria carteziană sunt echivalente – este respinsă ca fiind considerată prea restrictivă. În aceste circumstanțe, unii autori se întrebă dacă arhitecții în postura de creatori încep să devină demodați. Va fi arhitectura înlocuită de “parametricism”? Alți autori, care sunt parțial de acord cu modelarea parametrică, sunt de opinie că trebuie să o adoptăm deoarece ajută la optimizarea soluțiilor arhitecturale și permite structurilor să se adapteze în mod dinamic la situările lor.

Vandenbulcke (Belgia) se ocupă de chestiuni mai fundamentale legate de doctrinele constitutive ale arhitecturii contemporane. Autorul atrage atenția asupra dificultății de a discerne aceste principii, în condițiile în care regulile universale de compoziție (armonia) și idealurile comune (frumusețea) au trecut în plan secund. După un secol de mișcări de avangardă, arhitectura se dispersează printre nesfârșite cataloage cu nenumărate stiluri și curente. Calificativele pentru cuvântul „arhitectură” s-au multiplicat recent pentru a include termeni ca minimalism, igienism, participaționism social, formalism, *high-tech*, *low-tech*, sustenabilitate și ecologie. În contextul acestei „piețe libere” cu care se confruntă arhitecții și profesorii în ziua de astăzi, procesul de proiectare reprezintă cheia fermecată care permite accesul la înțelegerea (și crearea) proiectelor arhitecturale. Ca studiu de caz, autorul ne prezintă procesele creative în acțiune la Saana, a căror abordare pare să înlăture dimensiunea materialității din arhitectură prin crearea unei spațialități eterne, fie aceasta închisă sau deschisă.

who are partial to parametric modeling, respond that we must embrace it as it helps optimize architectural solutions and allows structures to dynamically adapt to their sites.

Vandenbulcke (Belgium) deals with more fundamental issues related to the constitutive tenets of contemporary architecture. The author points to the difficulty of discerning these tenets now that universal rules of composition (harmony) and common ideals (beauty) have faded into the background. After one century of avant-gardes, architecture is scattered among endless catalogues of uncountable styles and streams. The qualifiers for the word architecture have recently multiplied to include minimalism, hygienism, socio-participationism, formalism, high-tech, low-tech, sustainable, and eco. In this “free market” context with which present-day architects and teachers are faced, the design process is the magic key to understanding (and creating) architectural projects. As a case study, the author walks us through the creative processes at work at Saana, whose approach seems to remove materiality from architecture, creating a timeless, open or closed, spatiality.

The relationship between architects and non-architects, as well as the idea of socio-participationism in architectural design, is further elaborated by Kleidonas (Greece). The author makes a point that the traditional binary between architects as exclusive masters of



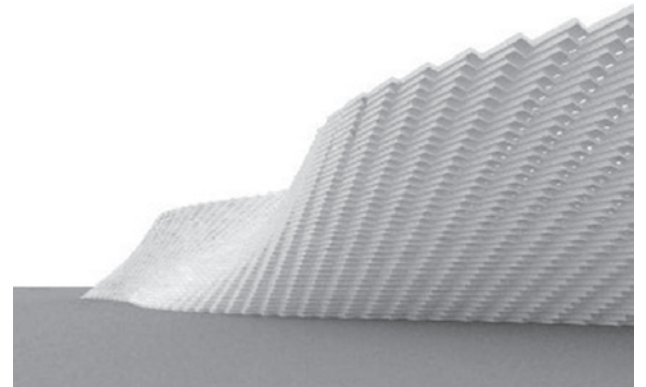
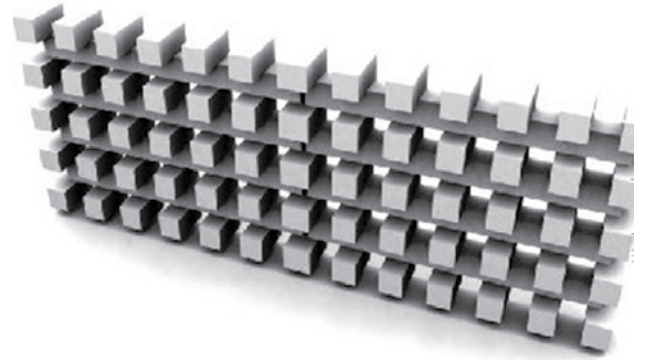
Schițe din procesul de proiectare pentru Moriyama House, Sanaa, Tokyo (Vandenbulcke, Belgia)

Design process in Sanaa's Moriyama House, Tokyo. Illustration from Vandenbulcke's paper (Belgium).



Locuință vernaculară a unor refugiați din Kosovo (Kleidonas, Grecia)

Self-built housing by Kosovar refugees. Illustration from Kleidonas' paper (Greece).



Limitele formei arhitecturale create prin aplicații convenționale CAD și modelare parametrică (Veizaj, Maliqari, Albania)

The limits of architectural form created through conventional CAD applications and parametric modeling. Illustration from Veizaj and Maliqari's paper (Albania).

Relația dintre arhitecți și non-arhitecți, precum și ideea participativismului social în proiectarea de arhitectură sunt dezvoltate ulterior de Kleidonas (Grecia). Autorul consideră esențial faptul că binomul tradițional care îi alătură pe arhitecți, ca stăpâni exclusivi ai procesului de formare al spațiului formal, de nespecialiști, ca recipiente pasive ale ingeniozității arhitecților, este învechit. Acesta crede că noțiunea de improvizație arhitecturală – înțelesă nu ca privilegiu al arhitectului de a crea în mod spontan, ci ca drept de participare imediată a utilizatorului final – ar trebui integrată în procesele de compoziție. Kleidonas furnizează ilustrații ale arhitecturii realizate de arhitecți amatori în Tirana și Atena, pe care le consideră benefice sau chiar un drept din naștere al rezidenților. Autorul conchide că școlile de arhitectură, în poziția de custozii principali ai conștiinței profesionale, trebuie să învețe să abordeze noua realitate a proiectării, care recunoaște creativitatea arhitectului, rezervând în același timp un rol mai activ celorlalți agenți implicați în domeniul arhitecturii.

formal space creation and laypersons as passive recipients of the architects' ingenuity is obsolete. He believes that the concept of architectural improvisation – understood not as the architect's privilege to spontaneously create, but as the end-product user's right to immediately participate - should be integrated into the composition processes. He provides illustrations of amateur architecture in Tirana and Athens, which he views as beneficial, or even as a birthright of the residents. The author concludes that architecture schools, as primary custodians of professional conscience, must learn to handle the new reality of design, which allows for the architect's creativity but also provides a more active role for the rest of the agents involved in architecture.

Câteva concluzii semnificative ale 1-ICAUD

Această privire retrospectivă asupra lucrărilor legate de subiectul educației din cadrul primei conferințe internaționale de arhitectură și urbanism a pus în lumină faptul că arhitecții și urbanistii contemporani se confruntă cu o serie de provocări, în postura de profesori și în cea de practicieni, deopotrivă. În timpul orelor de curs se simte nevoia unor abordări multidisciplinare. Studenții la arhitectură sunt dornici să-și depășească statutul de tehnicieni. Își doresc să fie recunoscuți și să colaboreze cu alți intelectuali din domeniul științelor sociale și umaniste, precum și cu profesioniști. În exteriorul acestui univers încă relativ izolat al sferei academice de proiectare, arhitecții se simt în același timp sprijiniți și amenințați de tehnologie. Pe de-o parte, unii dintre aceștia se tem că rezultatele obținute cu ajutorul calculatorului ar putea, în cele din urmă, să elimine necesitatea serviciilor lor, în raport cu o proiectare de calitate superioară. Pe de altă parte, expertiza tehnică în abordarea proiectării asistate de calculator încă plasează produsele unor arhitecți pregătiți în manieră formală într-o poziție privilegiată în raport cu exemplele din ce în ce mai numeroase ale arhitecturii *do-it-yourself* de tip „informal”, întâlnită în special în orașele aflate în curs de dezvoltare. În același timp, din ce în ce mai mulți arhitecți sunt dispuși să renunțe la abordările elitiste și să adopte noua paradigmă care susține că mediul construit aparține tuturor.

Dorina Pojani

Lucrările recenzate

Bertram, Smilja. „Călătoria ca pedagogie arhitecturală: construirea memoriei studenților.”

Eldin, Shahira Sharaf and Johan Martelius. „Metodologia învățământului de arhitectură – comparație între Institutul Regal de Tehnologie KTH din Suedia și Universitatea Pharos din Egipt.”

Hadjichristou, Yiorgos and Alessandra Swiny. „Perform (D)ance Space / Centru educațional / Spațiu Experiențial.”

Hysa, Desantila. „Educația pentru designul de locuințe: între urbanism și arhitectură.”

Jovanović Marko, Bojan Tepavčević, and Vesna Stojaković. „Sisteme și suprafețe responsive în arhitectură – design și provocări.”

Kleidonas, Alexandros. „Lecții de improvizație arhitecturală.”

Pascariu, Gabriel. „15 ani de educație în urbanism în România.”

Sağlam, Hakan. „O propunere pentru educația de design interior pentru studenții din primul an.”

Serdyńska, Joanna. „În căutarea conceptului arhitectural.”

Vandenbulcke, Benoît. „Concretizare, abstractizare: rolul proceselor de design în practica arhitecturală contemporană. Studiu de caz: Saana.”

Veizaj, Denada și Andrea Maliqari. „Expansiunea limitelor formei în arhitectură prin folosirea metodelor parametrice și a algoritmilor.”

Yazdani, Shirin și Asmae Rashidi Mohammadi. „Predarea designului arhitectural: un studiu comparativ al unor abordări vechi și noi în Iran.”

Yunitsyna, Anna. „Designul grafic ca instrument al creării spațiului universal în locuințe.”

Some Significant Findings from 1-ICAUD

This review of the 1-ICAUD papers in the education track elucidated on the fact that present-day architects and urban designers face a number of challenges, both in their roles as teachers and practitioners. In classrooms, a need is felt for multi-disciplinary approaches. Architecture students are eager to overcome their status as technicians. They desire recognition by, and collaboration with, other scholars from the social sciences and humanities, as well as with professionals. Outside the still relatively insulated world of design academia, architects feel both sustained and threatened by technology. On one hand, some fear that computers might ultimately eliminate the need for their services in terms of high-end design. On the other hand, technical expertise in handling computer-aided design still places the products of formally trained architects in a privileged position relative to the multiplying do-it-yourself “informal” architecture encountered especially in developing cities. At the same time, more and more architects are willing to abandon elitist attitudes and embrace the new paradigm, which maintains that the built environment belongs to all.

Dorina Pojani

Reviewed papers

Bertram, Smilja. “Travel as Architecture Pedagogy: Constructing Student Memories.”

Eldin, Shahira Sharaf and Johan Martelius. “Architecture Education Methodology Comparison between KTH-Sweden and PUA-Egypt.”

Hadjichristou, Yiorgos and Alessandra Swiny. “Perform (D)ance space / Educational Center / Experiential Space.”

Hysa, Desantila. “Housing Design Education: in between Urban Planning and Architecture.”

Jovanović Marko, Bojan Tepavčević, and Vesna Stojaković. “Responsive Systems and Surfaces in Architecture – Design and Challenges.”

Kleidonas, Alexandros. “Lessons in Architectural Improvisation.”

Pascariu, Gabriel. “15 Years of Urban Education in Romania.”

Sağlam, Hakan. “A Proposal for the First Year Design Education in Interior Design.”

Serdyńska, Joanna. “In the Search of Architectural Concept.”

Vandenbulcke, Benoît. “Concretion, abstraction: the place of design processes in today architecture practice. Case Study: Saana.”

Veizaj, Denada and Andrea Maliqari. “Expanding of the Limits of Forms in Architecture through the Use of Parametric Methods and Algorithms.”

Yazdani, Shirin and Asmae Rashidi Mohammadi. “Teaching Architectural Design: A Comparative Study of Past-Oriented and New Approaches in Iran.”

Yunitsyna, Anna. “Grid as an instrument of creating of the universal space in dwelling.”